

**Agata Drzazgowska-Raheb, Ewa Łada,
Danuta Kwiatkowska, Katarzyna Piotrowska,
Marzena Zabielecka-Brzoza,
Danuta Żółtek-Wroniewska**

PRZYKŁADY DZIAŁAŃ

Redakcja

Projekt graficzny i skład

Łukasz Kluz

Wykorzystano elementy projektu

Studia Kreatywnego Małgorzaty Barskiej

Ośrodek Rozwoju Edukacji

Warszawa 2014

Udostępnianie

Ośrodek Rozwoju Edukacji

00-478 Warszawa

Aleje Ujazdowskie 28

www.ore.edu.pl

Materiał przygotowany w ramach programu *System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganie szkół*, realizowanego przez Ośrodek Rozwoju Edukacji. Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

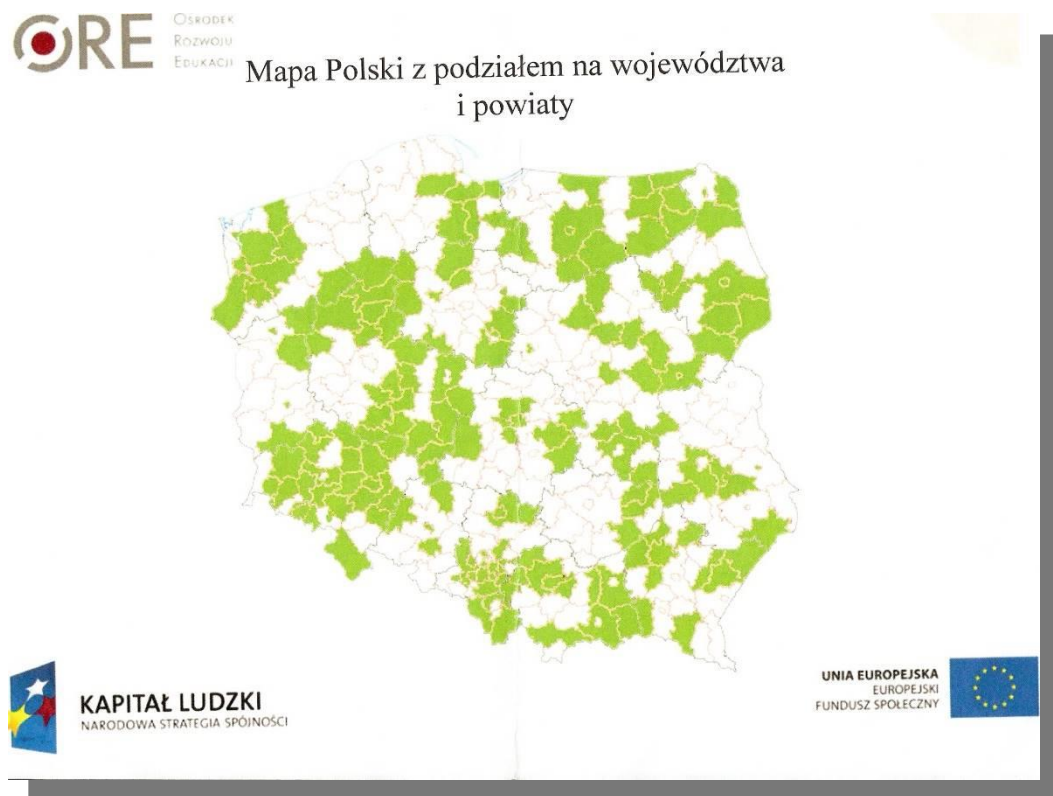
Wspomaganie pracy szkół - pierwsze doświadczenia nowego systemu wspomaganiania w powiecie pułtuskim

Projekt pilotażowy „Nowy system doskonalenia nauczycieli w powiecie pułtuskim”

Krótkie przypomnienie założeń nowego systemu doskonalenia

- Blisko placówki
- Odpowiada na zdiagnozowane potrzeby szkoły
- Wykorzystuje potencjał innych instytucji
- Adresowany do zespołu nauczycieli
- Jest procesem: diagnoza potrzeb → szkolenia → wdrażanie zmian

Jesteśmy w licznym towarzystwie...

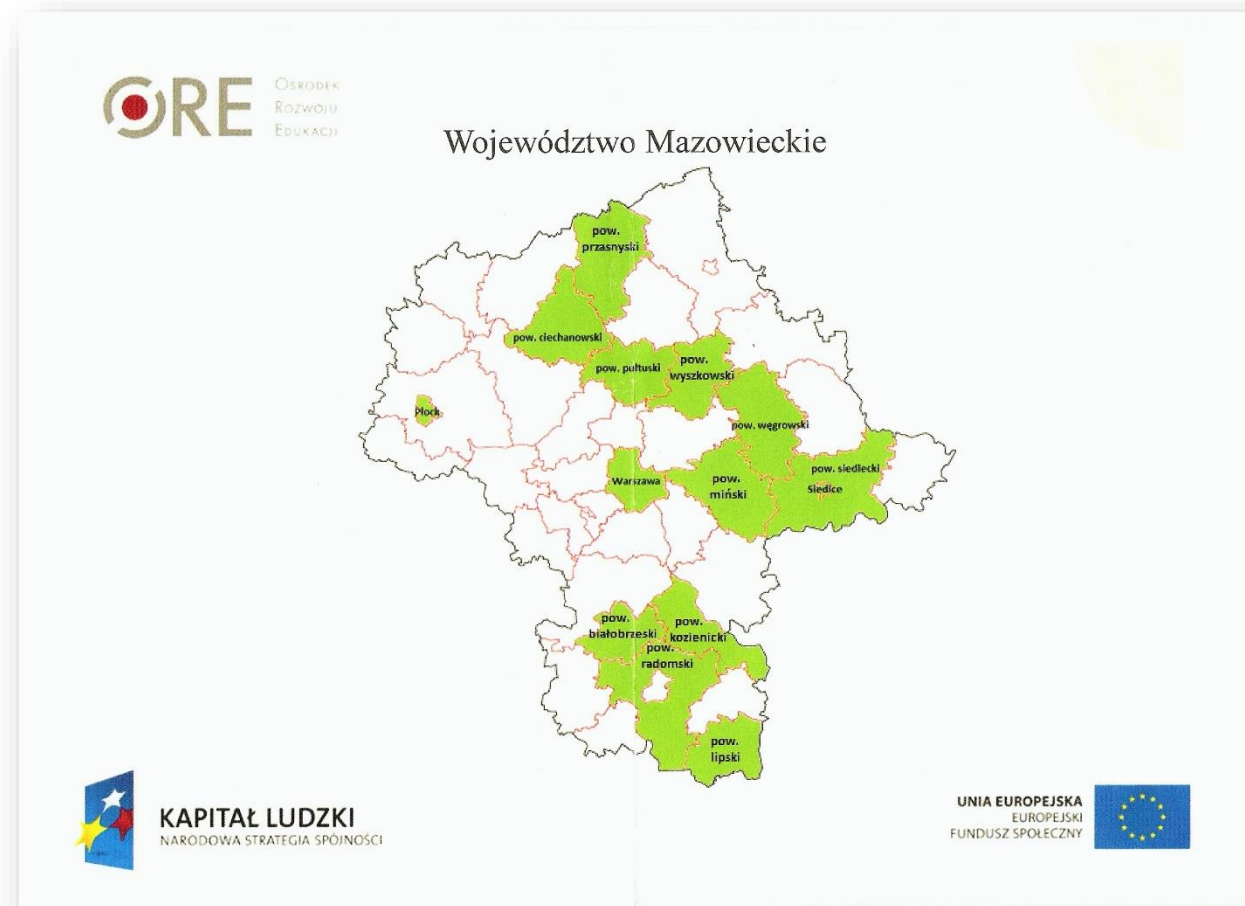

160 projektów powiatowych
7 projektów realizowanych od
stycznia 2013

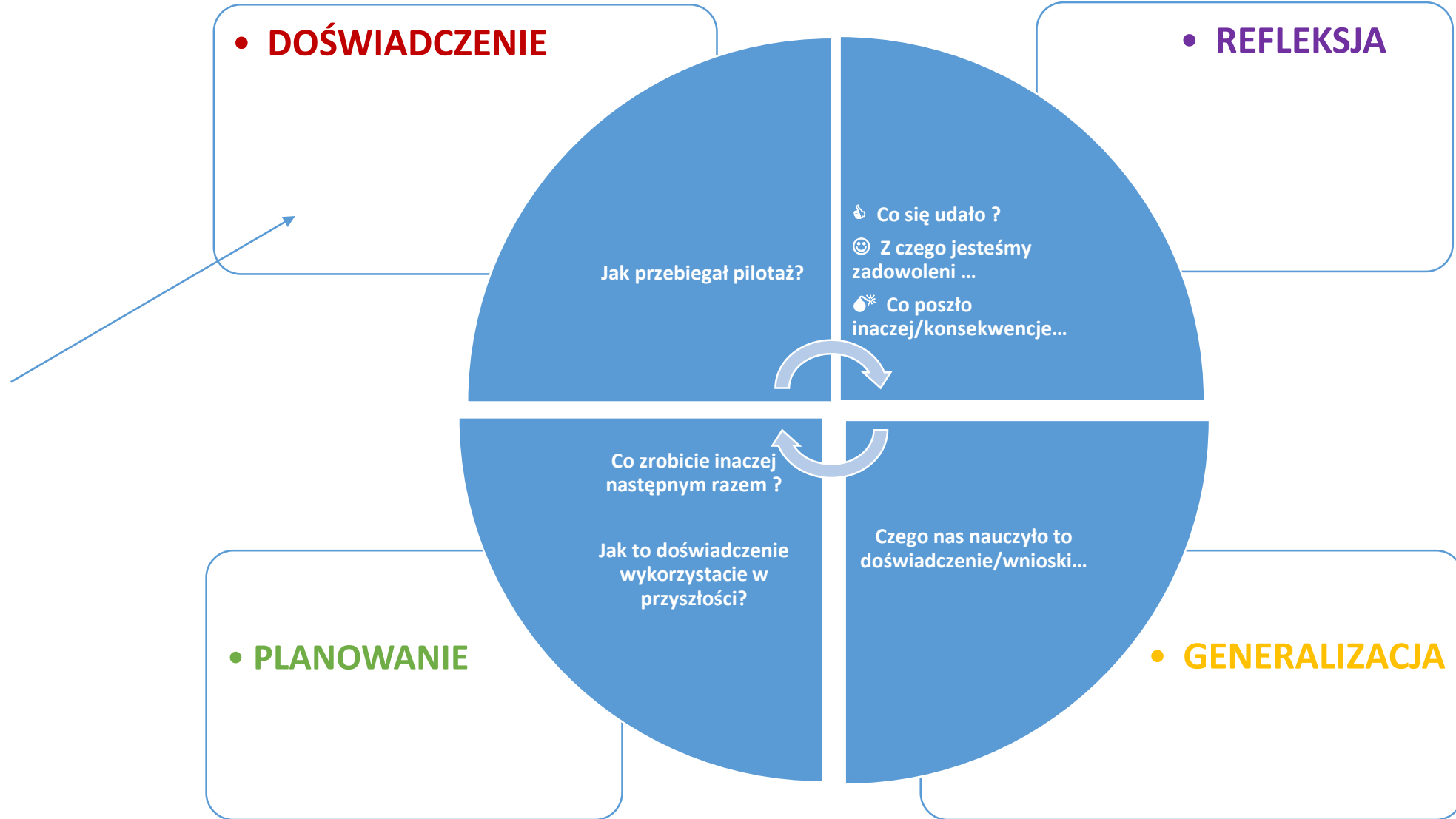
120 projektów realizowanych
od września 2013

**Działaniami objętych zostało
ok. 6000 szkół i przedszkoli**

Projekty pilotażowe w Mazowieckiem

Cykl Kolba

Cykl Kolba: Doświadczenie

Zmiana zachodziła na 2 poziomach:

- ✓ Wdrażanie nowego modelu wspomaganiania
- ✓ Zmiana w obszarach wybranych przez poszczególne szkoły

Doświadczenie – Jak przebiegał pilotaż

- Ilość placówek uczestniczących - 30
 - ✓ Przedszkola - 2
 - ✓ Szkoły podstawowe - 14
 - ✓ Gimnazja - 7
 - ✓ Szkoły ponadgimnazjalne - 7
- Ilość nauczycieli, którzy przystąpili do projektu - 423
- Ilość ekspertów - 30
- Ilość SORE - 6

Doświadczenie – Jak przebiegał pilotaż cd.

Oferty doskonalenia

1. Jak pomóc uczniowi osiągnąć sukces edukacyjny
2. Ocenianie kształtujące
3. Techniki uczenia się i metody motywujące do nauki
4. Uczeń - aktywny uczestnik procesu uczenia się.
5. Wykorzystanie EWD w ewaluacji wewnętrznej szkoły
6. Oferta edukacyjna drogą do właściwej realizacji podstawy programowej
7. Wspieranie pracy wychowawców klas – bezpieczna szkoła
8. Postawy uczniowskie. Jak je kształtować?
9. Budowa koncepcji pracy szkoły
10. Praca z uczniem młodszym.
11. Praca z uczniem zdolnym
12. Praca z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Oferty doskonalenia

13. Wykorzystanie TIK na zajęciach edukacyjnych – bezpieczny Internet
14. Projekt edukacyjny w szkole
15. Współpraca szkoły ze środowiskiem lokalnym
16. Rodzice są partnerami szkoły
17. Nauczyciel 45+
18. Szkoła promuje wartość edukacji
19. Doradztwo edukacyjno-zawodowe w szkole
20. Efektywna organizacja pracy zespołów nauczycielskich
21. Współpraca nauczycieli w prowadzeniu procesów edukacyjnych
22. Jak efektywnie wykorzystać wyposażenie i warunki lokalowe szkoły?
23. Jak i po co prowadzić ewaluację wewnętrzną?
24. Pierwszy/drugi rok pracy dyrektora szkoły

Doświadczenie – Jak przebiegał pilotaż cd.

Najpopularniejsze oferty

<i>Nazwa oferty</i>	<i>Ilość wyborów</i>
Oferta 1. Jak pomóc uczniowi osiągnąć sukces edukacyjny	17
Oferta 3. Techniki uczenia się i metody motywujące do nauki	10
Oferta 17. Nauczyciel 45+	6
Oferta 23. Jak i po co prowadzić ewaluację wewnętrzną?	5
Oferta 5. Wykorzystanie EWD w ewaluacji wewnętrznej szkoły	4
Oferta 7. Wspieranie pracy wychowawców klas – bezpieczna szkoła	3
Oferta 12. Praca z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.	3

Doświadczenie – Jak przebiegał pilotaż cd.

Możliwości oferty nr 1:

Jak pomóc uczniowi osiągnąć sukces edukacyjny?

W jej ramach znalazły się tak różnorodne zagadnienia, jak:

- ✓ metody pedagogiki zabawy, Metoda Dobrego Startu M.Bogdanowicz, edukacja matematyczna wg Edyty Gruszczyk- Kolczyńskiej;
- ✓ przygotowanie do nowej formuły matury oraz egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe;
- ✓ analiza kontekstowa wyników egzaminów zewnętrznych;
- ✓ diagnozowanie mocnych i słabych stron dziecka;
- ✓ indywidualizacja procesu edukacji i właściwa organizacja środowiska edukacyjnego w klasach łączonych;
- ✓ metoda TOC (skrót od angielskiej nazwy *Theory of Constraints*, tłumacz. *Teoria ograniczeń*);
- ✓ komunikacja interpersonalna w relacji nauczyciel-uczeń, nauczyciel-rodzic, nauczyciel-nauczyciel.

Doświadczenie – Jak przebiegał pilotaż cd.

Oferty były realizowane :

- ✓ zgodnie z propozycjami ORE
- ✓ poprzez modyfikacje propozycji ORE
 - Przykład Liceum Ogólnokształcące im. Ks. Piotra Skargi w Pułtusku – 6 trenerów realizujących przedmiotowe bloki warsztatowe

Doświadczenie – Jak przebiegał pilotaż cd.

Doświadczenie – Jak przebiegał pilotaż cd.

- Ilość kilometrów pokonanych przez SORE w trakcie trwania pilotażu 12 896 km
- Średnia tygodniowa ilość kilometrów pokonywana przez SORE – 403 km

Doświadczenie – Jak przebiegał pilotaż cd.

Dostarczono do placówek:

- ✓ 198 szt. kawy
- ✓ 198 szt. herbaty
- ✓ 252 l wody
- ✓ 540 kg ciastek
- ✓ 198 kg cukru
- ✓ śmietanka do kawy - 198 szt.
- ✓ 1602 litrów soków).

Doświadczenie – Jak przebiegał pilotaż cd.

Rekordy, czyli trudne sytuacje w pilotażu...

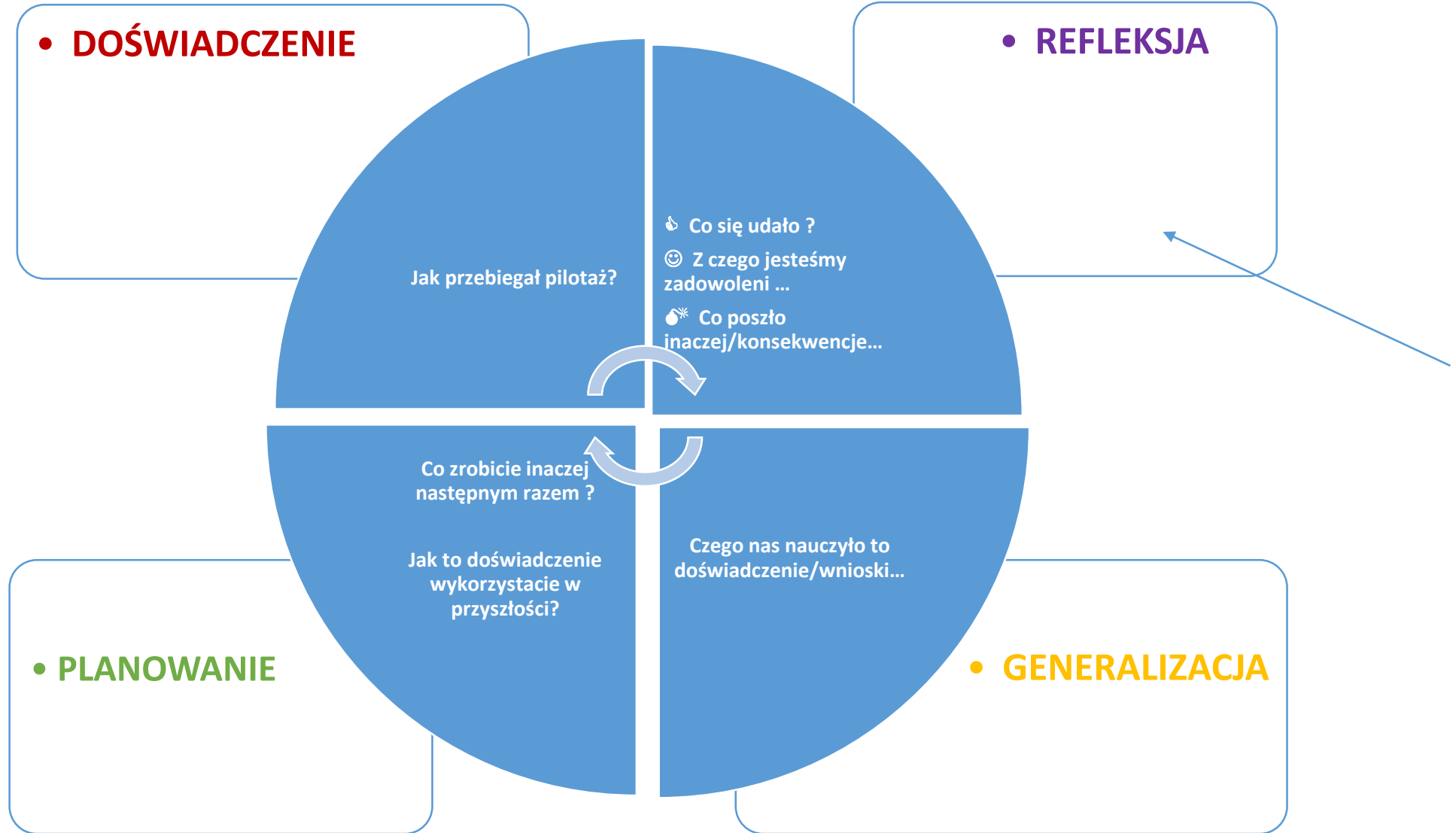
- ✓ Najkrótszy czas realizacji oferty – 2 spotkania w ciągu jednego tygodnia
- ✓ Najdłuższy dzień pracy nauczyciela (lekcje + szkolenia)
8.00 – 20.00, w tym 7 godzin zegarowych szkolenia
- ✓ Równoległa realizacja dwóch ofert w jednym tygodniu
- ✓ Największa ilość szkoleń dla placówki w danym tygodniu 3-4?
- ✓ Kumulacja szkoleń dla SORE w jednym dniu – 4
- ✓ Kumulacja szkoleń dla SORE w jednym tygodniu – 7, w tym 2 jednego dnia

Doświadczenie – Jak przebiegał pilotaż cd.

Równoległe z realizacją projektu powiatowego ...

- w 7 szkołach miała miejsce ewaluacja zewnętrzna
- 7 szkół brało udział w długoterminowych projektach angażujących czasowo

Cykl Kolba

Cykl Kolba - Refleksja

👍 **Co się udało?**

😊 **Z czego jesteśmy zadowoleni?**

💣 **Co poszło inaczej, niż planowaliśmy? Jakie były tego konsekwencje?**

*„Trzeba wiele zmienić, żeby wszystko zostało
po staremu” Giovanni Tomasso di Lampedusa*

Refleksja

Początki były trudne...

- „Znowu jakieś szkolenia...”
- „Ile papierów będziemy musieli wypełnić?”
- „Co z tego będziemy mieli?”
- „Kto nam za to zapłaci?”
- „W naszej szkole nie ma żadnych problemów.”
- „My to już robimy...”

Refleksja

Co się udało:

- 👍 **Zapewnić wysoką jakość wybranych szkoleń i pozyskać profesjonalnych ekspertów, mimo ograniczającej procedury przetargowej.**
- 👍 **Wykorzystać metodyczne i merytoryczne wsparcie ekspertów.**
- 👍 **Stworzyć bank rekomendowanych ekspertów.**
- 👍 **Przetestować nowy model doskonalenia nauczycieli, obowiązujący od 2016 roku.**

Refleksja

Co się udało:

- 👍 Przygotować pracowników Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Pułtusku do wspomagania placówek według nowej formuły .
- 👍 Wypracować nowe rozwiązania na potrzeby szkół i nauczycieli.
- 👍 Stworzyć warunki do wymiany doświadczeń i współpracy nauczycieli.
- 👍 Wykorzystać nabyte kompetencje na poziomie szkoły.
- 👍 Opracować rekomendacje dla każdej ze szkół.

Refleksja

Co się udało, praktyczne przykłady:

W wielu placówkach zaczęto wdrażać zaplanowane zmiany:

- 👍 **Nauczyciele pracują wg nowych metod, np. TOC, Dobrego Startu, pedagogiki zabawy.**
- 👍 **Przeprowadzono lekcje otwarte z wykorzystaniem poznanych na szkoleniu metod.**
- 👍 **Odbyły się spotkania z rodzicami prowadzone metodami aktywizującymi stanowiące alternatywę dla tradycyjnych „wywiadówek”.**
- 👍 **Szkolenia dla nauczycieli były jedną z form kompleksowego wspomagania, obok zajęć warsztatowych dla uczniów i – spotkań z ich rodzicami, prowadzonych przez partnera projektu - pracowników Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.**

Refleksja

Co się udało, praktyczne przykłady:

- 👍 Wypracowano procedurę analizy kontekstowej wyników egzaminów zewnętrznych.
- 👍 Opracowano plan i arkusze do ewaluacji wewnętrznej na następny rok szkolny.
- 👍 Przygotowano prezentacje multimedialne o różnorodnej tematyce do użytku wewnętrznego szkół, np. radzenie sobie z wypaleniem zawodowym i ze stresem nauczycieli, EWD.
- 👍 Powstały narzędzia przydatne w pracy dydaktyczno -wychowawczej , np. „Program eliminowania zachowań niepożądanych”, „Karta dostosowania wymagań edukacyjnych”.

Refleksja

Co się udało, praktyczne przykłady:

- 👍 **Wypracowano we współpracy z ekspertem modele pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, służące do określania dostosowań wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb ucznia.**
- 👍 **Skonstruowano zespołowo IPET –y z uwzględnieniem:**
 - wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia;
 - dostosowania wymagań edukacyjnych w zakresie doboru treści, stosowanych metod i form pracy, przekazywania treści edukacyjnych oraz oceniania ucznia.

Refleksja

Co się udało, praktyczne przykłady:

- 👍 Stworzono narzędzia przydatne do ewaluacji wewnętrznej pod kątem różnych wymagań.
- 👍 Udostępniono szkołom wzory arkuszy do analizy wyników ze sprawdzianu wg standardów wymagań egzaminacyjnych.
- 👍 Opracowane zostały scenariusze i konspekty zajęć wykorzystujące nowe metody i technologie (np. tablice multimedialne, program Scholaris) .
- 👍 Przeprowadzono kampanie ogólnoszkolne, np. ” Miesiąc bez wulgaryzmów” .

Refleksja

Co poszło inaczej, niż planowaliśmy – konsekwencje

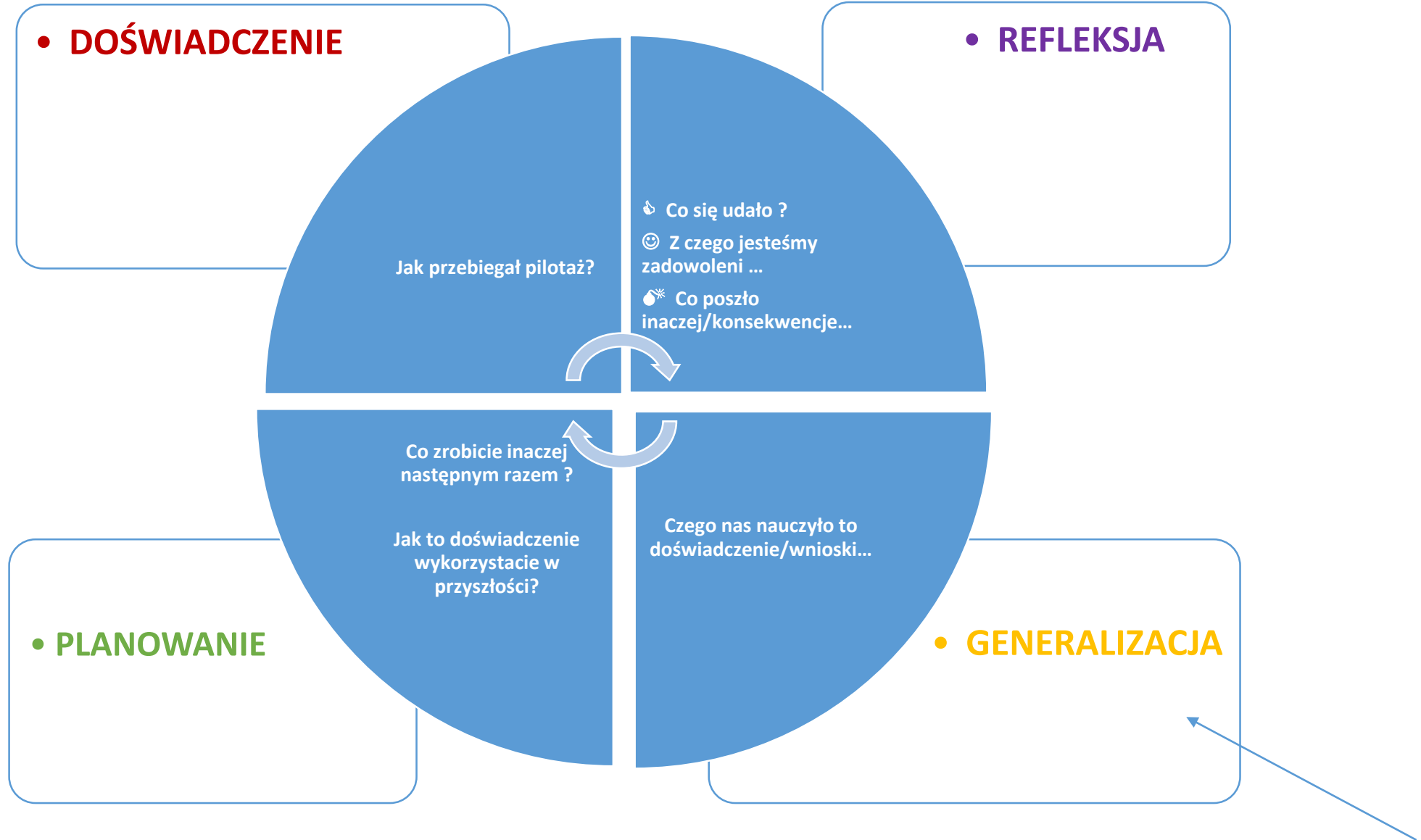
💣* Procedura przetargowa wpłynęła na opóźnienia w realizacji harmonogramu szkoleń:

↘ w konsekwencji nastąpiła kumulacja szkoleń w II semestrze i trudności z wdrażaniem zmian/ zabrakło czasu na efektywne wdrożenie zmian/ niedogodności organizacyjne dla nauczycieli i placówek.

💣* Część szkoleń mogłaby być lepsza - ustawa PZP blokuje dobór ekspertów zewnętrznych gwarantujących wysoką jakość usług:

↘ **DYLEMAT** Jak wdrażać nieudane szkolenie?

Cykl Kolba

Cykl Kolba - GENERALIZACJA

Czego nas nauczyło to doświadczenie?

Jakie wnioski z tego płyną?

GENERALIZACJA

- Kluczowe znaczenie zaangażowania dyrektora placówki w proces wspomagania na wszystkich etapach.
- Warunek konieczny, ale niewystarczający efektywnego procesu wspomagania – kompetentny trener/ ekspert.
- „Produkt” wydaje się najmniej dostosowany do oczekiwań szkół ponadgimnazjalnych, a najlepiej - do przedszkoli – tendencja ogólnokrajowa (na bazie wymiany doświadczeń SORE z całej Polski).
- Największa skuteczność wspomagania i najwyższy poziom zadowolenia uczestników szkoleń dotyczących wąskiego obszaru doskonalenia i nabywania konkretnych umiejętności. Zwiększa to prawdopodobieństwo wdrożenia, gdyż wdraża się konkretne działania, a nie idee.

LESS IS MORE!

GENERALIZACJA

Za najcenniejsze elementy w nowym modelu wspomagania **uwazamy**:

- Odejście od skupiania się na problemach na rzecz identyfikowania potrzeb i formułowania celów.
- ↳ Wybór : zmiana tego, co nie działa lub rozwijanie pozytywów.
- Zaangażowanie całej rady pedagogicznej we wszystkie etapy procesu.
- Możliwość wykorzystania różnych źródeł w diagnozie potrzeb placówki.
- ↳ Ewaluacja nabiera nowego praktycznego znaczenia.
- Demokratyczne zasady wyboru oferty doskonalenia.
- Doskonalenie przestaje być incydentalne i indywidualne, staje się procesem, w ramach którego wypracowywane są rozwiązania dla wskazanych potrzeb rozwojowych.
- Szkolenie nie kończy się na rozdaniu świadectw.

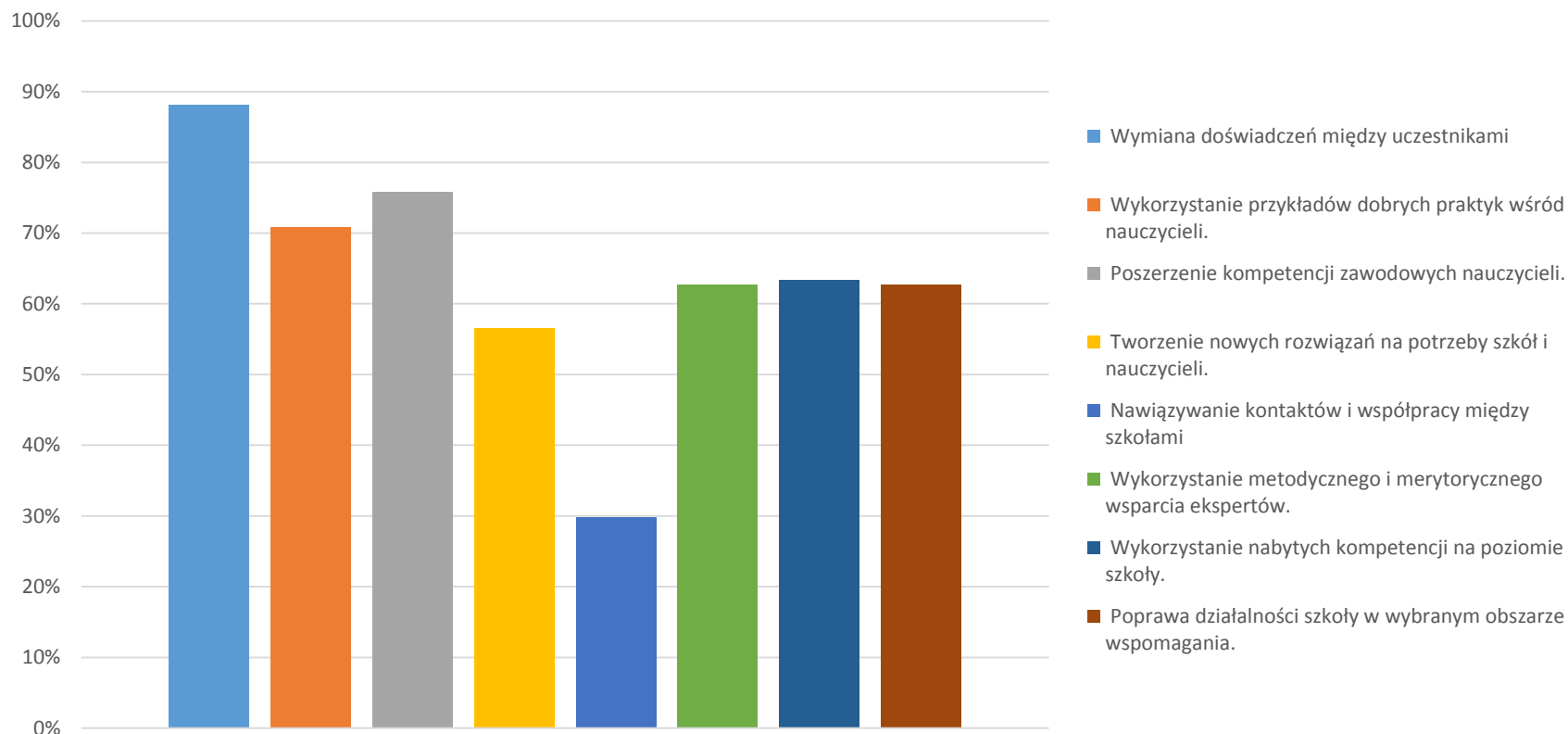
GENERALIZACJA

- **Wprowadzenie do oświaty metod coachingowych, w perspektywie - standardu pracy z zespołami nauczycielskimi.**

„Coaching to jedno z narzędzi wspierania zmiany związanej z rozwojem, to także pewien styl komunikacji. Coaching koncentruje się na poszukiwaniu rozwiązań dla wybranego problemu, a nie poszukiwaniu jego przyczyn. Uwaga nakierowana jest na przyszłość. Natomiast problem zamieniany jest w cel do realizacji.”
(A.Grzymkowska)

GENERALIZACJA

Efekty realizacji projektu pilotażowego

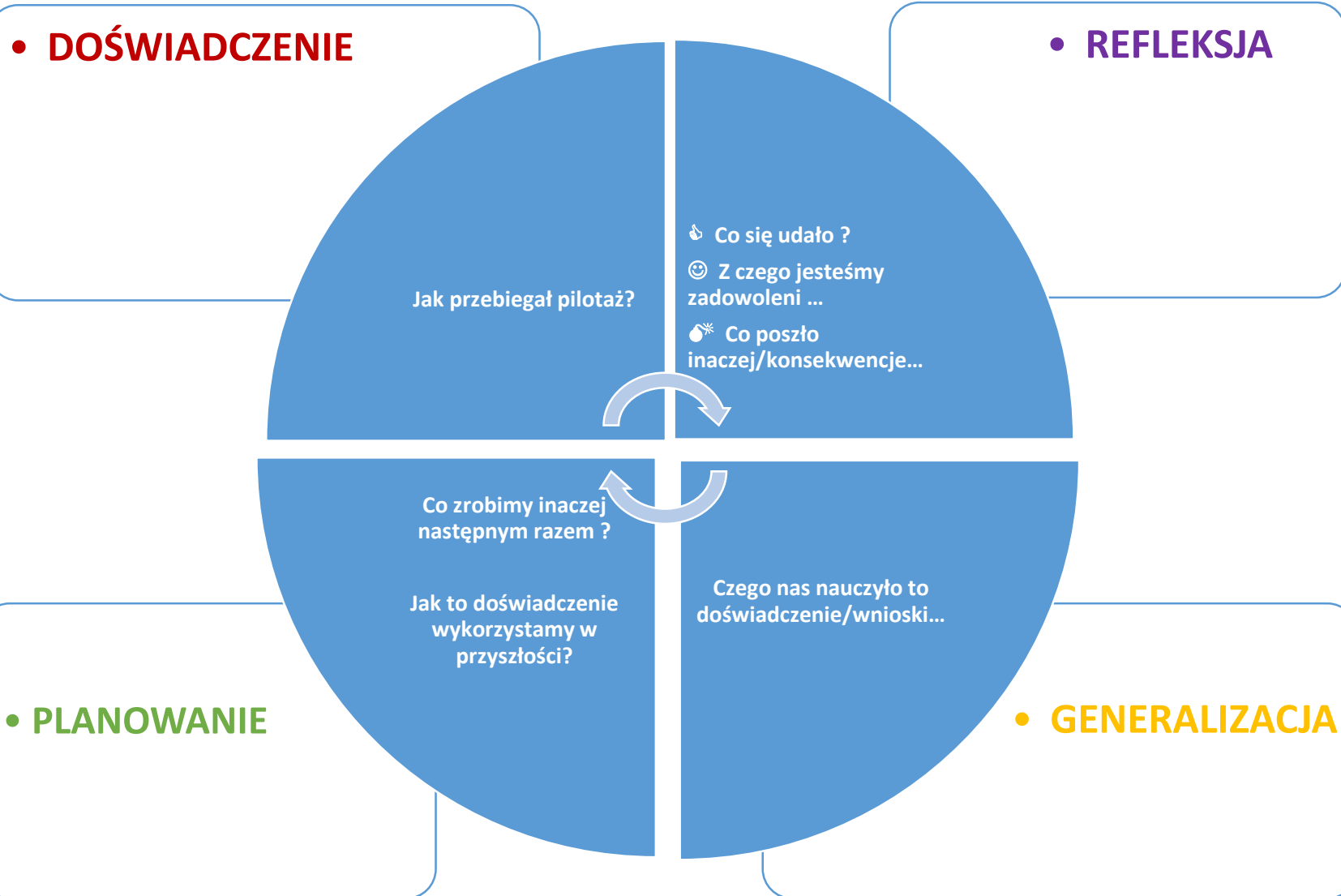

Próba 170

Pytania zaczerpnięte z materiałów ORE

Cykl Kolba

Cykl Kolba - Planowanie

- **Co zrobimy inaczej następnym razem ?**
- **Jak to doświadczenie wykorzystamy w przyszłości?**

Cykl Kolba - Planowanie

- Świadomy i dobrowolny udział placówki w nowym modelu doskonalenia nauczycieli zwiększa szanse na powodzenie działań.
Szkoła chce zmiany → SORE/animatore wspiera szkołę w określeniu kierunku zmian i sposobu ich przeprowadzania → SORE/animatore pomaga wdrażać zmiany.

Cykl Kolba - Planowanie

SORE/animador ≈ coach, facylitator, moderator

SORE/animador ≠ pogromca oporu

Cykl Kolba - Planowanie

- **Kluczowe jest „zamrożenie” procesu zmian**
 - **Po roku wspomagania na ogół nie zobaczymy spektakularnych efektów; zmiany zajdą, jeśli w kolejnych latach placówki będą konsekwentnie realizowały to, co wypracowały w danym roku w ramach wspomagania. Nie chodzi o jednorazowy zryw, ale o to, by konkretne rozwiązania weszły do kultury pracy szkoły.**

Cykl Kolba - Planowanie

- **Należy przyjąć „umiarkowany optymizm” odnośnie motywacji nauczycieli do aktywnego uczestniczenia na wszystkich etapach procesu wspomaganiania.**
- **Konieczne dostosowanie się do kalendarza pracy szkoły.**
- **Jedna oferta do realizacji w danym roku szkolnym.**
- **Wąski zakres szkolenia.**
- **Dobrze rozplanowane w czasie.**
- **Początek wdrażania powinien nastąpić już podczas szkolenia.**
- **Na wybór eksperta powinien mieć wpływ dyrektor szkoły oraz SORE/animatore.**
- **Szkoły powinny zadbać o dzielenie się dobrymi praktykami.**

„Sukces nigdy nie jest ostateczny. Porażka nigdy nie jest totalna. Liczy się tylko odwaga.” Winston Churchill

Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską w ramach środków Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
tel. 22 345 37 00
fax 22 345 37 70

www.ore.edu.pl